

A MEDIAS

No sé por qué se muestran tan gozosos
 los hombres de la ciencia,
 por haber descubierto ciertos rayos
 que en los cuerpos penetran.
 El invento obtenido, no es completo;
 es solamente á medias;
 pues para ser total, faltan los rayos
 que reflejen, exactas, las conciencias.

J. Doménech y Grau.

LA CAMBRA DEL RETRATO

Hi vaig entrar acompanyat de la senyora de la casa; una senyora alta, seca, nírvirosa, de cara esblaymada, de pómul sortits, d'ulls negres hermosos, enfonzats per les penes y rodejats d'un cercle blau-morat, d'un morat trist, patina de llágrimes tristes.

Caminava pausadament, davant meu, silenciosa com una ombra... y tan alta, tota vestida de negre, era hermosament magestuosa am la magestat del dolor, am l'hermosura de la tristesa.

Al obrir ella la porta de la cambra, una llum finíssima de cap al tart va ferirme suaument la vista. Entra va per la finestra oberta que dona á montanya, inondant tota l'habitació... y s'hi sentía una tebior, una tristesa más dolça!...

Aquella cambra era una capsa de recorts, un estoig sagrat... Era la cambra del retrato. En la paret del fons, destacava per entre-mitj de totes les coses. Allí tot lo demás era secundari.

Aquella cambra blanca, petita, tan petita que no més hi cabien sis cadires y una tauleta, era'l temple del amor més pur purificat am llágrimes silencioses davant d'aquell retrato

Ja ho sabia jo que aquella bona senyora passava contemplativament hores y més hores davant de la seva filla, pero no havia comprés la grandesa, no havia assolit la santa poesia d'aquesta contemplació.

Al entrarhi amb ella vaig emocionarme d'una manera estranya. Vaig sentir tot el gran sentiment de la maternitat.

—Asséntis—va dirme la senyora tota serena... y jo no gosava á profanar aquell lloch sagrat y permaneixia dret, inmóvil, amb els ulls clavats en el retrato de la noya morta....

—Es ben igual, no?—va dirme ja no tant serena com avans...—Sí, es ella mateixa—vaig dir jo—prou me recorda de la darrera vegada que la vaig veure, pobre Pepita!

Y várem seguir poch á poch, tristament, parlant de la seva filla. No vaig volguer dirli qu'era molt hermosa, be prou que ho veyia sempre en el retrato, be prou que la duya impresa al pensament l'imatje de la seva filla. Jo no volía trastornarla am las meves paraules. Més me vaig estimar callar.... N'hi hauría pogut dir tantes de coses!

Jo á la seva filla l'havía estimada calladament, amb amor de poeta, com estimo als aucells. á la llum, y á les flors, á les flors que'm plau fruhir am llur aroma, sense tocarles de la branca perque no's marceixin. May li hauría dit res en aquest sentit, pero sempre l'hauría estimat y l'estimaré sempre.

Un dia varen dirme qu'era morta.... Havía mort lluny, molt lluny d'allí ahont era jo... pobre noyal... ja m'ho pensava que moriria aviat. La seva vida era una tarde de Novembre, serena, brillant d'hermosura fins á l'hora de la mort. Y com una posta de sol de Novembre va morir.

D'aquell dia ençá que la porto impresa á l'ánima, es un full del llibre de la vida que no s'esborrará may, es una tristesa poética de les que queden, de les que més tart inspiren les notes més sentides.

Devant de sa pobre mare no gosava á dir res; coses d'ella, tristes, molt tristes, les deya calladament á mí mateix per no disgustarla.

Jo semblava un tonto ó un indiferent mirant aquell retrato que omplía tota la cambra d'olor de recordances exquisides.

Entorn del retrato, hi havia alguns dibuixos y estudis de quadros fets per la noya morta. Vaig donar una mirada penetrant á ella y als seus dibuixos, y'm va semblar que la noya del retrato havia de tenir una ánima d'artista. Sí que la tenia, sí; per aixó era tan bona, per aixó era tan hermosa amb aquell dolç somriure de flor que's desponcella.

Hi havia dos dibuixos de flors que exhalaven olor de puresa, de sofriment, de bondat, d'amor... unas olors més suaus y més penetrants á l'ánima, que la dels clavells y demás flors enceses y virolades de la finestra.

—Hi he llensat més llágrimes davant de la Pepita!—va dirme la senyora tota entristida—pero veu? are ja no ploro....

—No?—vaig dir jo tan entristit com ella.

—No, no; els ulls se m'han assecat, ja no me'n queden de llágrimes.... Y al dir aixó, n'hi tremolaren dues cara avall, com dues gotes de rosada lliscant silencioses sobre un lliri....

Y el sol, que s'entonzava lentament á dalt la serra, espargía els darrers llagrimalls de llum malaltissa que daurava suaument la nostra cambra.

La mare plorava.... Els ulls de les mares no s'assequen may.

Joan Puig y Ferrater.

MISCELÁNEA

El domingo último, celebróse en el Salón de actos del Centro de Lectura, una velada, en la cual tomó parte el célebre cuentista Maestro Dominguez, y el Orfeón Reusense.

El Maestro Dominguez explicó con la gracia que le caracteriza, varios de los cuentos de su vastísimo repertorio y que tanta popularidad le han dado, los cuales satisficieron á la escogida y numerosa concurrencia que asistió á la velada.